

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราชาวพุทธนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” เราก็งงว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วได้อย่างไร? อะไรคือดี อะไรคือชั่ว? เห็นไหม เครื่องหมายของคนดี ความกตัญญูกตเวที เรา รู้คุณคน เรา รู้จักบุญคุณของคนเป็นคนเครื่องหมายของคนดี แต่เวลาเราบอกว่าเราทำดีแล้ว ทำไมคนไม่เห็นความดีของเรา?

ความดีของเรา เห็นไหม ถ้าเป็นความดีของเราละ เราทำความดีทิ้งแหว ถ้าเราหวังความดีนี้เรามีความทุกข์มาก แต่เราไม่หวังสิ่งใดเลย เราทำดีต้องได้ดี แต่ความดีอันนี้ ดีเพราะว่าเรารู้ของเราเองว่าเราทำคุณงามความดีของเรา เราไม่ต้องไปตามหวังผลว่าความดีมันเป็นแบบใด? แต่ความดี เห็นไหม

“กลิ่นของศีลหอมทวนลม”

กลิ่นดอกไม้ กลิ่นต่างๆ มันหอมตามลม กลิ่นของศีล กลิ่นของคุณงามความดีมันหอมทวนลม แต่คนจะพูดออกมาว่าเขาจะพูดออกมาให้มันเป็นค่าของน้ำใจ ถ้าใจมันมีคุณค่าอย่างนั้นนี้เครื่องหมายของคนดีคือความกตัญญูกตเวที เราสอนลูกสอนหลานนะ นี่เวลากินอาหารนะอย่ากินอาหารสิ่งที่มีมันเป็นพิษเป็นภัย เวลาโตขึ้นมาแล้วนะอย่าเอาเหล้าเอายากรอกเข้าไปในร่างกายนะ ถ้าเอาเข้าไปแล้วมันทำให้สุขภาพร่างกายไม่ดี นี่สิ่งที่แม่แต่เราจะกิน เราจะอยู่ เราจะใช้ เราก็อยากใช้ของดีๆ ทั้งนั้นแหละ

ทีนี้ในหัวใจของเราละ? ในหัวใจของเรามันก็มีความขัดแย้งในหัวใจของเรา ถ้ามีความขัดแย้ง วิชากับอวิชา วิชาคือความรู้ ความดีงามนี่วิชา อวิชาคือความไม่รู้ แล้วไม่รู้นี่เรื่องอะไรละ? ก็ไม่รู้ที่ไปที่ไปนี่ไง เราเกิดมาเราก็เกิดมาจากพ่อจากแม่ ถ้าพ่อแม่ไม่บอกวันเกิดจำไม่ได้นะ เวลาเกิดมานี้พ่อแม่ต้องบอกนะเกิดเมื่อไหร่ ตกฟากเมื่อไหร่ ถ้าพ่อแม่ไม่บอกเรารู้ได้อย่างไร?

นี่ไงแม้แต่เกิดเราเองเรายังไม่รู้เลยว่าเราเกิดเมื่อไหร่? พ่อแม่เป็นคนบอก ฉะนั้น สิ่งที่เรา
เรายังไม่รู้ที่ไปที่ไปมันเป็นแบบใด นี่ไงคืออวิชา เราไม่รู้ที่ไปที่ไปนะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้วรู้ที่ไปที่ไป นี่กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมให้
ดำรงชีวิต กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ์ กัมมะปฏิสะระโณ เราสวดอยู่ทุกวัน เราสวดมนต์สวดพร เรา
เจริญพุทธมนต์ เราเจริญคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อจะให้เรามีสติปัญญา

นี่จะบอกว่าถ้าอวิชาคือมันไม่รู้เหนือรู้ได้ แต่เวลาเราโตขึ้นมาแล้วเรามีการศึกษาของเรา
เรามีปัญญาของเรา เราว่าเรามีปัญญาของเรา ปัญญาอย่างนี้ เห็นไหม คุณติทางโลกเดี๋ยวนี้เขามี
วิชาชีพทุกสาขาเลย ถ้าเขามีอาชีพของเขา เพื่อสาขาของเขา เป็นผลตอบแทนของเขา นี่มันเป็น
เรื่องโลกๆ นะ เรื่องโลกๆ คือเราต้องหาอยู่หากิน

คำว่าหาอยู่หากิน เราหาเพื่อเรา เห็นไหม นี่สิ่งที่เราหาอยู่หากินถ้ามันเป็นประโยชน์กับ
เราละ? ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเรา เราหาเพื่อดำรงชีวิต แต่ถ้ามันเป็นโทษละ? ถ้ามันเป็นโทษ
เห็นไหม เราไม่ทำ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เพราะเรามีศีลธรรม ศีลธรรมทำให้มนุษย์ต่างกับสัตว์
เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าภรรณะ นี้ว่ามนุษย์โง่กว่าสัตว์ โง่กว่าสัตว์เพราะ
สัตว์มันมีเสรีภาพของมัน

สัตว์ป่านะ สัตว์ป่าอยู่ในป่าในเขาของมัน มันมีเสรีภาพของมันตามแต่เผ่าพันธุ์ของมัน
มันมีเสรีภาพของมัน เห็นไหม นี่มนุษย์เขียนกติกาขึ้นมาเอง กฎหมายเขียนขึ้นมา กฎกติกาเขียน
ขึ้นมา มนุษย์เขียนขึ้นมาเองแล้วติดกติกาของตัวเอง แต่! แต่มันเป็นความจำเป็น มนุษย์เป็นสัตว์
สังคม เราอยู่คนเดียวไม่ได้ เราต้องอยู่ด้วยพึ่งพาอาศัยกัน การพึ่งพาอาศัยกัน เห็นไหม นี่จิตใจ
ของคนมันไม่เหมือนกัน ความรู้สึกนึกคิดของคนแตกต่างกัน ถึงต้องมีกติกาบังคับไว้

ถ้ามีกติกาบังคับไว้ นี่ถ้ากติกา คุณธรรมและวินัย วินัยนะ ถ้าเราไม่ทำผิด กฎหมายก็เป็น
กฎหมายนี้แหละ เราไม่ทำผิดมันให้โทษอะไรกับเรา แต่ถ้ามีกฎหมาย ดูพระนะเวลาเข้าพรรษา
อธิษฐานพรรษาแล้วนี่อี๊ดอัดไปหมดเลย ๓ เดือน เวลาออกพรรษาแล้วนะไม่ไปไหนหรอก
โล่งเลย ไม่ได้ไปไหนนะ นี่กติกาเรารู้ยู่ที่เราไปไหนไม่ได้ใน ๓ เดือนนี้ นี่มันก็อี๊ดอัดขัดข้อง
ไปหมด แต่พอมันพ้นออกพรรษาไปแล้วนะจะไปไหนเมื่อไหร่ก็ได้ มันก็ไม่ไปนี่แหละ แต่มัน
โล่งไปเลย พอมีสิ่งใดขึ้นมาเราแก้ไขของเราได้

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเราจะหาคุณงามความดีใส่ตัวของเรา เห็นไหม เครื่องหมายของคนดี นี่ เครื่องหมายของคนดีนะ เรานะเรามาวัดมาวา เรามาภาวนา เราจะหาความสงบระงับให้กับหัวใจ เวลาคนเขาทำงานกัน เวลาวันหยุดเขาไปพักผ่อนของเขา เขาไปชาร์ตไฟของเขา แต่เวลาเขาคิดของเขา เขาไปแล้วเขามีความสุข เขามีความพอใจของเขา แต่ในเวลาเราพักผ่อนของเราล่ะ? ถ้าจิตมันได้พักนะ คุณใช้เวลาเราตั้งเครียดขึ้นมาเนี่ยเราอยากพักมาก อยากให้จิตมันได้พักได้ผ่อน แต่จิตมันก็ไม่ได้พักไม่ได้ผ่อน

เวลาคนพักผ่อนทางโลก ก็นอนหลับสนิทนี้ได้พัก ถ้าไม่ได้พักเลยนะคนจะเพลียมาก แต่ได้พักขึ้นมามันก็สดชื่นขึ้นมา แต่หัวใจนะ ขนาดนอนหลับมันก็ฝัน มันไม่ได้พักของมัน เห็นไหม ถ้าเราตั้งสติ พุทธานุสติ ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันได้พักของมัน ถ้าได้พักนี้เราได้พัก นี้เราหาคุณงามความดีใส่ใจของเรา กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี มันคืออะไร? อะไรเป็นความดีของเรา?

ความดี เห็นไหม ความดีอย่างทางโลกเขา ความดีอยากมาประพฤติกฎปฏิบัติ ความดีจากอริยทรัพย์ ถ้าความดีจากอริยทรัพย์นะมันจะมีปัญหาที่ว่าภาวนามยปัญญา ปัญญาที่คนรู้ไม่ได้ คุณสิทธิการแพทย์เขามีเรื่องวัดอุณหภูมิตั้งว่าพลังงานเรามีเท่าไร? ร่างกายนี้มันทรงตัวได้อย่างไร? เขาวัดของเขาได้ แต่จิตใจล่ะ? จิตใจเอาอะไรไปวัด? ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา นี้เราดูแลของเรา

จิตใจนี้เรียกรื่องการดูแลรักษา แต่เรารักษาไม่เป็น เวลามันทุกข์มันร้อนขึ้นมา เห็นไหม เราไปพักผ่อน เราไปเที่ยว เราไปหาสิ่งใดๆ เพื่อจะบรรเทามันๆ แล้วพอกลับมามันก็มาเจอปัญหาเดิมๆ นั่นล่ะ แต่ถ้าเรามีสติของเรา เราใช้สติให้มันมีความสงบระงับด้วยพุทธานุสติ พุทธโศ พุทธโศให้มันสงบระงับ พอเวลาสิ่งใดกระทบนี้มันสงบได้ยากมาก แต่ถ้ามันสงบระงับได้มันจะเห็นผลไง ว่าก่อนที่สงบระงับขึ้นมา สิ่งใดที่มันตั้งเครียดในหัวใจมันมีความทุกข์มาก เวลามันสงบระงับไปแล้วสิ่งนั้นหายไปไหน?

นี่ถ้าคนมีสติมันได้คิดนะ ถ้ามันได้คิดว่าสิ่งนั้นหายไปไหน? นี่ทำไมมันสงบระงับได้ล่ะ? พอมันคลายตัวออกมาทุกข์อีกแล้ว ทำไมเป็นเหมือนเดิมอีกแล้วล่ะ? นี่มันเป็นเหมือนเดิมนั่นแหละ เพราะว่าอะไร? เพราะว่ามันสงบระงับเฉยๆ แต่ความสงบระงับเราได้เห็นใจ เห็นว่าเวลาฟุ้งซ่านอย่างหนึ่ง เวลาสงบระงับอย่างหนึ่ง เห็นไหม แล้วถ้าเรามีครูบาอาจารย์ หรือเรามีอำนาจ

วาสนา เราใช้ภาวนามยปัญญา ปัญญาจากภายใน นี่เราจะเอาสิ่งที่เป็นสารพิษออกจากร่างกายของเรา เราจะเอาสารพิษออกจากจิตใจของเรา

ร่างกาย เห็นไหม หมอรักษาหาย จิตใจนี้ใครรักษาให้เราได้ อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ตน เป็นที่พึ่งแห่งตนเท่านั้น ตนเท่านั้น สติปัญญาของตนเท่านั้นที่จะชำระกิเลสของเรา ที่จะผ่อน คลายความอัดอั้นตันใจของเรา สิ่งที่มีมันฝังใจเรามันเป็นไฟสุมขอนนะ อวิชชาคือไฟสุมขอน มันเผาผลาญในหัวใจ มันเผาผลาญอยู่อย่างนั้นแหละ นี่สิ่งที่เราแสวงหามันจะสมบูรณ์พูนผลขนาด ไหน แต่ในลึกๆ ของใจมันว่าแห้ว มันว่าแห้วนะ ยิ่งถ้าเวลาเราต้องพลัดพรากจากมันไป นี่มัน ละล้าละล้งๆ นะ

แต่ถ้าเราทำใจของเรา เราพิจารณาของเราตั้งแต่บัดนี้ สมบัติพัสถานสิ่งที่เราหามาเป็นของ ประจำโลก เพราะเรามีอำนาจวาสนาเราถึงได้สิ่งนี้มา แล้วนี่ชีวิตของเรา เราก็ต้องพลัดพราก ออกไป ถ้าพลัดพรากออกไป จิตใจของเราจะมีอะไรเป็นที่พึ่ง ถ้าสิ่งที่เป็นที่พึ่ง มันจะหาที่พึ่ง ของมัน พิจารณาของมัน พอมันมีที่พึ่งขึ้นมา ทรัพย์สมบัติมันอยู่ภายนอกเราก็ละได้ ร่างกายนี้เรา ก็ละได้ ชีวิตนี้มันต้องเป็นไปตามสังขารของมัน

สัจจะ เห็นไหม คนเกิดมาเท่าไรต้องตายหมด ช้าหรือเร็วเท่านั้น แต่การตาย ตายโดยที่มี หลักมีเกณฑ์ ก็กับการตายโดยว่าแห้ว ตายโดยที่สิ่งใดไม่มีหลักมีเกณฑ์ไป แล้วหลักเกณฑ์ทางโลก นี่ไงสิ่งที่เป็นธรรมๆ สิ่งที่เรายึดมั่นความดี กตัญญูกตเวที นี่กตัญญูกตเวทีคนที่มีบุญคุณกับเรา แต่ถ้าเวลาเราเกิด เราภาวนาของเรา เราเกิดมรรคญาณขึ้นมาจากในหัวใจของเรา เราจะกตัญญูกับ ใครล่ะ?

เราสู้เราเห็นของเรา เห็นไหม ถ้าเราสู้เราเห็นของเรา ความลับไม่มีในโลก นี่เราสู้เราเห็น ของเรา เวลามันทุกข์มันร้อน มันเผาผลาญนี้เราสู้ของเราแต่เราแก้ไม่ได้ เราแก้ไม่ได้ แต่เวลาเรา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันแก้ได้ๆ มันแก้ขึ้นมาเพราะเหตุใดล่ะ? มันแก้ขึ้นมาเพราะเราเกิดมาเป็น ชาวพุทธ เราเริ่มต้นสนใจในศาสนา เราเชื่อมั่นในคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก ฉะนั้น เราถึงเสียดสละทาน ที่เป็นคำสั่ง สอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เราทำบุญกุศล เราเสียดสละทานของเรา เสียดสละ ทาน เห็นไหม เสียดสละทานเพื่อให้ใจมันเปิดกว้าง ถ้าใจมันเปิดกว้างขึ้นมา ใจมันเป็นสาธารณะ

ถ้าเราอยู่ที่ว่าความพอใจของเราเนะ นี้มีคนเขาติเตียนเหมือนกัน พระพุทโอะไรก็ทานๆ ก็พระเป็นคนรับพระก็พุทคอย่างนั้น เนื่อนาบุญนะ หลวงตาบอกว่าเวลาเช้าของนาเขาทำนาของเขา ถึงคราวันเขาเกี่ยวข้าวของเขาไป เศษตก เห็นไหม เศษข้าวที่มันตกอยู่ที่ผืนนาเนั้น พระคือนาเนั้น บุญกุศลคือของเขา เขาเสียดละของเขาเป็นของๆ เขา แต่เราบอกนี่พระได้ๆ ได้แต่ฟางข้าวไว้ได้แต่ข้าวที่เขาเกี่ยวแล้วมันตกไว้ไง

นี่พุทถึงข้าวเนะ มันเป็นวัตถุ แต่ถ้าเป็นบุญกุศลละ? เป็นสัจจะความจริงละ? ของๆ เรา เราเสียดละออกไปเราไม่ได้ได้ไคอย่างไค? แต่มันได้ไคอะไรขึ้นมาละ? ได้เป็นทิพย์ๆ นี้คนภาวนาแล้วจะรู้ ถ้าคนไม่ภาวนาก้ว่าพระพุท เห็นไหม ก็พุทคอยู่เนี้ไง ของเต็มอยู่เนี้ก็ของพระไง

การใช้สอย นี้เวลาพระนะมักน้อย มักน้อยเนะ ถึงมักน้อยสันโดษ เวลาสันโดษ สันโดษเอาสิ่งทีพอเป็นไป ได้มาแล้วยังมักน้อย มักน้อยเพราะอะไร? เพราะสิ่งทีให้มากเข้าไป ให้เข้าไปมากมันเป็นพลังงานทีเหลือใช้ แล้วเวลาไปนั่งก็สัปหงกโงกวง เราเห็นคุณงามความดีทีละเอียดกว่าเนี้ไง คุณงามความดีทีละเอียดกว่าเนี้ คุณงามความดีไม่ไช่ล้นกระทบ คุณงามความดีทีจิตมันสงบ ใจกระทบ ถ้าใจกระทบอันเนั้นเราปรารถนาอันเนั้น ถ้าเราปรารถนาอันเนั้นเราต้องดูแลของเรา

ใครบอกว่าภาวนาก้ไม่ได้ ทำอะไรก้ไม่ได้ กินจนเป็นหมูเลยแล้วจะนั่งภาวนากัน นี้เราต้องมีศีล ๘ เห็นไหม ศีล ๘ เขาไม่กินข้าวเย็น นี้พอกินข้าวเย็นเต็มท้องเลย แล้วก็ไปนั่งสัปหงกนะ บอกภาวนาๆ แล้วก็บอกว่าทำไมภาวนาไม่ได้? ภาวนาไม่ได้ นี้ไม่มองความดำรงชีวิตของเรา ถ้าเราดำรงชีวิตของเราเนะเราดูแลตั้งแต่นั้น วัวผูกไว้ ถึงเวลาแล้วนี้ศีล ๘ เย็นไม่กินข้าว กินแต่น้ำปานะ กินแต่ต่างๆ แล้วพอท้องมันว่าง นี้เวลานั่งสมาธิมันก้ดีขึ้น ทุกอย่างก้ดีขึ้น

ถ้าเรามีปัญญาเรารักษาของเรา เห็นไหม นี้จิตใจทีมันได้สัมผัส จิตใจสัมผัสสติธรรมสมาธิธรรม ปัญญาธรรม มันจะเกิดกับเรานะ นี้กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี คนดี ดีจากพื้นฐาน ดีถึงทีสุด ดีจนเอาตัวเองรอดได้ รมโพธิ์รมไทร ครูบาอาจารย์ของเราเป็นรมโพธิ์รมไทร รมโพธิ์รมไทรเนั้นกามันจะอาศัย ถ้าหัวใจยังช่วยตัวเองไม่ได้ เราเองนี้ต้นไม้นก กามันมาเกาะไว้ บินไว้ มันต้องกระพือปีกไวนะ ต้นไม้นั้นจะล้ม

นี้ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา มีรมโพธิ์รมไทร นกกาจะอาศัย อาศัยทีไหน? อาศัยทีขึ้นไง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเป็นคนชี้ทางเท่านั้น พวกเราเป็นคนขวนขวาย เป็น

คนที่ประพฤติปฏิบัติจะให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ คนทุกมีโอกาสนะ เพราะทุกคนมีทุกข์ ถ้าทุกคน
กำจัดทุกข์ได้ นั่นเป็นสัจจะความจริง แล้วทำได้

นี่ถ้าเป็นเครื่องหมายของคนดี หมายถึงคนๆ นั้นมีสติ มีสัมปชัญญะ ถ้าเราขาดสติ เห็น
ไหม เราเบียดเบียนตัวเราเอง แล้วเราทำลายคนอื่นไป มันไม่ใช่คนดีเพราะอะไร? เพราะมันไม่มี
สติ ไม่มีภาวสวะ ไม่มีเจ้าของ ถ้ามีสติ มีเจ้าของขึ้นมามันจะรักษาตัวเอง ถ้ารักษาตัวเอง จากที่ว่า
เรามีสติปัญญาของเรา เรารู้จักรักษาของเรา นี่มันจะรักษาจากพื้นฐานขึ้นไป แล้วจะเติบโตขึ้นไป
เป็นสัจจะความจริงในหัวใจ เอวัง